

3. Маунца Т. Державне право Німеччини. Москва, 1959.
4. Овсепян Ж.І. Судовий конституційний контроль в зарубіжних країнах. Ростов-на-Дону, 1991.
5. Стецюк П. Правова охорона Конституції України. // Administracja publiczna u progu XXI wieku. - Przemysl, 2000.
6. Порівняльне конституційне право. Москва: Манускрипт, 1996.
7. Хабрієва Т.Я. Правова охорона конституції. Казань: Изд-во Казан. ун-ту, 1995.
8. Хессе К. Основи конституційного права ФРН. Москва, 1981.

МОДЕРНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ПРИНЦИПІВ ЗДІЙСНЕННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Демиденко В.О., професор кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

За результатами проведеного дослідження міжнародної неурядової організації World Justice Project Україна зайняла 77-у позицію серед 126 країн світу у рейтингу верховенства права за 2019 рік. При цьому World Justice Project, визначаючи індекс верховенства права, враховує забезпечення законності в країні, рівень корупції, відкритість влади, можливості реалізації прав і свобод людини, ступінь забезпечення порядку та безпеки, здійснення правосуддя тощо.

Варто зауважити, що такий результат України у рейтингу країн світу щодо верховенства права є не дивним з багатьох аспектів. На наше переконання, це пов'язано в тому числі з тим, що така частина публічної влади як – муніципальна влада, серед нормативно закріплених принципів діяльності, взагалі не містить принципу верховенства права.

Адже, ст. 4 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 р. № 280/97–ВР встановлює такі основні принципи здійснення місцевого самоврядування: народовладдя; законності; гласності; колегіальності; поєднання місцевих і державних інтересів; виборності; правової, організаційної та матеріально-фінансової самостійності в межах повноважень, визначених законами України; підзвітності та відповідальності перед територіальними громадами їх органів та посадових осіб; державної підтримки та гарантії місцевого самоврядування; судового захисту прав місцевого самоврядування.

Напевно, відсутність верховенства права серед основних принципів здійснення місцевого самоврядування в Україні обумовлено тим, що на момент прийняття Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 року № 280/97–ВР цей принцип лише знаходив своє нормативно-правове та доктринальне відображення.

Адже вже Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 7 червня 2001 року № 2493-III встановлює, що служба в органах місцевого самоврядування здійснюється на таких основних принципах як: служіння територіальній громаді; поєднання місцевих і

державних інтересів; гуманізму і соціальної справедливості; гласності; пріоритету прав та свобод людини і громадянина; рівних можливостей доступу громадян до служби в органах місцевого самоврядування з урахуванням їх ділових якостей та професійної підготовки; професіоналізму, компетентності, ініціативності, чесності, відданості справі; підконтрольності, підзвітності, персональної відповідальності за порушення дисципліни і неналежне виконання службових обов'язків; дотримання прав місцевого самоврядування; правової і соціальної захищеності посадових осіб місцевого самоврядування; захисту інтересів відповідної територіальної громади; фінансового та матеріально-технічного забезпечення служби за рахунок коштів місцевого бюджету; самостійності кадрової політики в територіальній громаді та лише під п. 4 - верховенства права, демократизму і законності [3].

Разом з тим, чомусь і Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 5 лютого 2015 року № 157-VIII серед принципів добровільного об'єднання (конституційності та законності; добровільності; економічної ефективності; державної підтримки; повсюдності місцевого самоврядування; прозорості та відкритості; відповідальності) не встановлює принципу верховенства права [4]. На наше переконання, це помилкове рішення. Адже добровільне об'єднання територіальних громад саме має здійснюватися на засадах справедливості, чіткості та визначеності, ясності і недвозначності процедури добровільного об'єднання, пріоритету прав і свобод людини, зокрема, муніципальних прав і свобод. Добровільне об'єднання територіальних громад має здійснюватися не лише на основі законодавства України, а й безумовно враховувати традиції, звичаї, норми моралі, що панують у територіальних громадах та історично обумовлені географічними, політичними, духовно-ідеологічними, культурними та іншими аспектами становлення та розвитку тих чи інших територіальних громад.

В свою чергу принцип верховенства права також відсутній як один із фундаментальних принципів організації і діяльності органів самоорганізації населення. Стаття 5 Закону України «Про органи самоорганізації населення» від 11 липня 2001 року № 2625-III серед таких виділяє: законність; гласність; добровільність щодо взяття окремих повноважень сільської, селищної, міської, районної в місті (у разі її створення) ради; територіальність; виборність; підзвітність, підконтрольність та відповідальність перед відповідними радами та жителями, які обрали орган самоорганізації населення; фінансова й організаційна самостійність.

На наш погляд, наведені вище та інші нормативно-правові акти України, що регулюють реалізацію права на місцеве самоврядування, мають бути доповнені принципом верховенства права. Більше того, з огляду на аксіологічну вагомість принципу верховенства права, він має займати перше місце в ієрархії принципів здійснення місцевого самоврядування. Здійснення місцевого самоврядування на основі принципу верховенства права передбачає, на нашу думку, що всі органи місцевого самоврядування, їх посадові особи, територіальні громади, інші суб'єкти муніципально-правових відносин у своїй організації та функціонуванні виходять з пріоритету людини, її права і свободи

як найвищої муніципальної цінності та визначального чинника змісту та спрямованості їх діяльності.

Список використаних джерел:

1. World Justice Project. Rule of Law Index 2018-2019. URL: https://worldjusticeproject.org/sites/default/files/documents/WJP_RuleofLawIndex_2019_Website_reduced.pdf
2. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97–ВР (зі змінами і доповненнями, внесеними законами України станом на 03.10.2019 № 164-IX). *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
3. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 7 червня 2001 року № 2493-III. *Офіційний вісник України*. 2001. № 26. Ст. 1151.
4. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 5 лютого 2015 року № 157-VIII. *Офіційний вісник України*. 2015. № 13. Ст. 91.
5. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11 липня 2001 року № 2625-III. *Офіційний вісник України*. 2001. № 32. Ст. 1449.
6. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. К.: Юрінком, 1996. 80 с.
7. Камінська Н.В., Костицький М.В. Діяльність Конституційного Суду України на сучасному етапі: здобутки, проблеми та перспективи. *Європейські перспективи*. 2019. №3. С. 5-14.
8. Rule of Law Checklist - Adopted by the Venice Commission at its 106th plenary session (Venice, 11-12 March 2016). URL: <https://www.venice.coe.int/webforms/documents>
9. Головатий С.П. Верховенство права: монографія: у 3 кн. Кн. 1: Від ідеї - до доктрини; Кн. 2: Від доктрини - до принципу. Кн. 3: Український досвід. К.: Фенікс, 2006.

ЗАБОРОНА КАТУВАННЯ, НЕЛЮДСЬКОГО ТА ТАКОГО, ЩО ПРИНИЖУЄ ГІДНІСТЬ ПОВОДЖЕННЯ ТА ПОКАРАННЯ У ПРАКТИЦІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ: ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Дмитренко Д.Ю., здобувач ступеня вищої освіти бакалавра Навчально-наукового інституту №2, Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: завідувач кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент **Калиновський Б.В.**

Нині Україна продовжує шлях євроінтеграції та відновлення правових засад демократичної та правової держави. Побудувати правову державу неможливо без належного забезпечення та захисту прав людини. Найціннішим для людини, невід'ємним від людської природи є життя і гідність, адже свобода від катувань та жорстокого поводження є правом абсолютним та не має жодних обмежень [6]. На жаль, історія застосування тортур охоплює чи не всю історію людства та є однією з її найганебніших сторінок. У більшості європейських